

ZAKON O ZAŠTITI OD NASILJA U PORODICI

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se zaštita od nasilja u porodici, pojam nasilja u porodici, krug lica koja se smatraju članovima porodice u smislu ovog zakona, način zaštite članova porodice, te vrsta i svrha prekršajnih sankcija za počinioce nasilnih radnji.

Član 2.

Pravila i opšti principi utvrđeni ovim zakonom i drugi propisi koji uređuju oblast nasilja u porodici, obezbjeđuju sprečavanje i suzbijanje ove vrste nasilja, primjenom efikasne mjere uticaja na nasilnike i druge da ne čine nasilje, propisujući način ostvarivanja zaštitnih mjera i kazni.

Postupak zaštite i kazni se obezbjeđuje u prekršajnom postupku, primjenom odredaba Zakona o prekršajima, ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 3.

Zaštitu od nasilničkog ponašanja, dužni su pružiti policija, tužilaštva, organ starateljstva i sud.

Subjekti zaštite iz stava 1. ovog člana, dužni su bez odlaganja obezbijediti hitno rješavanje takvih predmeta.

Policija je dužna u roku od 24 sata po prijemu prijave dostaviti izvještaj nadležnom tužilaštvu i Centru za socijalni rad, a Tužilaštvo se obavezuje odmah preduzeti potrebne mjere i o tome obavjestiti nadležni sud.

Rješenje o izrečenoj zaštitnoj mjeri nadležni sud je dužan donijeti odmah, a najkasnije u roku od 3 (tri) dana.

Član 4.

Ovim zakonom se obezbjeđuje nesmetan pristup sudu svim subjektima zaštite iz člana 3. stav 1. bez bilo kakvih troškova, s tim da se obezbjeđuje potpuna i sinhronizovana povezanost sistema zaštite.

II POJAM PORODICE I NASILJA U PORODICI

Član 5.

Porodica u smislu ovog zakona je životna zajednica roditelja i djece i drugih njenih članova.

U smislu ovog zakona porodicu čine:

- 1) supružnici u bračnoj ili vanbračnoj zajednici
- 2) njihova djeca (zajednička ili iz ranijih zajednica)

- 3) bivši bračni ili vanbračni supružnici i njihova djeca
- 4) usvojlac i usvojenik
- 5) staralac i šticećenik, kao i druga lica koja sada žive ili su ranije živjeli u porodičnoj zajednici
- 6) roditelji sadašnjih i bivših supružnika
- 7) očuh i maćeha.

Odnosi među članovima porodice zasnivaju se na humanim principima koji podrazumjevaju međusobno poštovanje, pomaganje, privrženost, održavanje skladnih odnosa uz razvijanje i ispoljavanje najboljih osobina, pri tome imajući u vidu posebno obavezu zaštite djece, poštovanje ravnopravnosti polova i dobrovoljnosti stupanja u brak i vanbračne odnose.

U međusobnim odnosima članovi porodice će poštovati prava, slobode i bezbjednost drugih članova porodice, na način da ih neće ograničavati, onemogućavati ili sprečavati u ostvarivanju njihovih prava i sloboda koji članovi porodice imaju prema postojećim propisima.

Član porodice će se suzdržavati od povrede fizičkog ili psihičkog integriteta drugog člana porodice, povrede i diskriminacije po osnovu pola i uzrasta i od stavljanja u stanje potčinjenosti po bilo kom osnovu.

Član 6.

Nasilje u porodici je bilo koje djelo koje nanosi fizičku, psihičku i seksualnu patnju ili ekonomsku štetu, kao i prijetnje takvim djelima ili propuštanje činjenja dužne pažnje, koja ozbiljno sputava članove porodice da uživaju u svojim pravima i slobodama na principu ravnopravnosti polova, kako u javnoj tako i u privatnoj sferi života.

Radnje nasilja u porodici su:

1. fizički napad člana porodice na drugog člana porodice, bez obzira da li je nastupila fizička povreda ili nije;
2. svaka primjena fizičke sile, koja nerezultira direktan napad ili primjena psihičke prinude na integritet člana porodice;
3. svako drugo postupanje jednog člana porodice koje može prouzrokovati ili izazvati opasnost da će izazvati fizičku ili psihičku patnju ili ekonomsku štetu;
4. prouzrokovanje osjećaja straha ili lične ugroženosti ili povrede dostojanstva, ucjenom ili vrebalom prijetnjom ili drugom prinudom;
5. ozbiljni verbalni napadi, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrđnim imenima i drugi način grubog uznemiravanja člana porodice;
6. uhođenje i svi drugi načini uznemiravanja drugog člana porodice;
7. oštećenje ili uništenje zajedničke imovine ili imovine u posjedu ili pokušaj da se to učini;
8. propuštanje dužne pažnje i nadzora ili nepružanje pomoći i zaštite i ako za to postoji obaveza po zakonu ili običajima, a to bi imalo za posljedicu osjećaj fizičke, psihičke ili ekonomsko-socijalne ugroženosti;
9. izolacija i ograničavanje slobode kretanja i komuniciranje sa trećim licima;
10. nebriga i rješavanje osnovnih potreba.

Član 7.

Član porodice, subjekti zaštite iz člana 3. ovog zakona, te zaposleni u obrazovnim i zdravstvenim ustanovama, kao i bilo koji drugi građanin, dužni su odmah po saznanju da je počinjeno nasilje u porodici ili postoje osnovi sumnje da je počinjeno nasilje, isto prijaviti policiji, nadležnom tužilaštvu ili nadležnom organu starateljstva.

Prijavu iz stava 1. ovog člana dužni su dostaviti i članovi porodice, koji su saznali za počinjeno nasilje u porodici, posebno ako je žrtva nasilja maloljetno dijete.

III VRSTA I SVRHA PREKRŠAJNIH SANKCIJA ZA ZAŠTITU OD NASILJA U PORODICI

Član 8.

Prekršajna sankcija za zaštitu od nasilja u porodici je zaštitna mjera.

Svrha propisivanja, izricanja i primjene prekršajnih sankcija je lična zaštita porodice, ostvarivanje i razvijanje zdravog i harmoničnog života unutar porodice, sprečavanje negativne identifikacije, te poštivanje pravnog sistema.

Član 9.

Sud može nasilniku u porodici izreći sljedeće zaštitne mjere:

1. udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora
2. zabrane približavanja žrtvi nasilja
3. osiguranje zaštite žrtve nasilja
4. zabrane uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja
5. obaveza psihosocijalnog tretmana
6. obavezno liječenje od zavisnosti
7. rad u korist humanitarne organizacije ili lokalne zajednice.

Član 10.

Svrha zaštitnih mjera je da se njihovom primjenom spriječi nasilje u porodici, osigura nužna zaštita zdravlja i bezbjednosti žrtve nasilja, te otklone okolnosti koje pogoduju ili podsticajno djeluju na izvršenje novih radnji nasilja u porodici iz ove oblasti.

Član 11.

Zaštitna mjera udaljenja iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki stambeni prostor, može se izreći nasilniku, prema članu porodice sa kojim živi u stanu, kući ili nekom drugom stambenom prostoru, ako sud za prekršaje ocjeni da postoji opasnost da bi bez provođenja ove mjere nasilnik mogao ponovo počiniti nasilje.

Lice, kome je izrečena mjera iz stava 1. ovog člana dužno je bez odlaganja napustiti stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor u prisustvu radnika policije.

Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od 30 (trideset) dana, niti duže od 6 (šest) mjeseci.

Propise o načinu provođenja mjera iz stava 1. ovog člana donijeće Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, u roku od 60 (šezdeset) dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 12.

Zaštitna mjera zabrane približavanja žrtvi nasilja u porodici može se izreći nasilniku ako postoji opasnost da bi ponovo moglo izvršiti to nasilje.

U rješenju kojim sud izriče mjeru zabrane približavanja žrtvi nasilja u porodici, sud će odrediti mjesta ili područja, i udaljenost od 200m ispod koje se nasilnik ne smije približiti žrtvi nasilja.

Mjera iz stava 2. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od 30 (trideset) dana, niti duže od godine dana.

Propise o načinu provođenja mjera iz stava 1. ovog člana donijeće Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, u roku od 60 (šezdeset) dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 13.

Zaštitna mjera obezbjeđenja zaštite žrtve nasilja, može se izreći žrtvi nasilja, radi njegove fizičke zaštite i obezbjeđenja da može ostvariti svoja prava ili interes bez straha i opasnosti za ugrožavanje svog života.

Zaštitnom mjerom iz stava 1. ovog člana žrtvi nasilja obezbjeđuje se:

- a) privremeni smještaj i zbrinjavanje u socijalnim ili drugim centrima ili kod drugih porodica, odnosno na drugim pogodnim mjestima (sigurna kuća),
- b) pravo na privremeno izdržavanje iz alimentacionog fonda.

Pri izricanju ove mjere sud će izdati nalog odgovarajućoj ustanovi ili centru da primi na privremeni smještaj i zbrinjavanje žrtvu nasilja, do sprovođenja mjera iz člana 11. ovog zakona.

Propise o uslovima za otvaranje i rad sigurne kuće, kao i uslove za osnivanje, finansiranje i rad alimentacionog fonda donijeće Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske i Ministarstvo finansija, u roku od 60 (šezdeset) dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 14.

Zaštitna mjera zabrane uznemiravanja ili uhođenja žrtve nasilja može se izreći nasilniku koje je nasilje izvršilo uznemiravanjem ili uhođenjem, a postoji opasnost da bi ponovo moglo uznemiravati ili uhoditi lice iz člana 5. ovog zakona.

Mjera iz stava 1. ovog člana određuje se u trajanju koje ne može biti kraće od 30 (trideset) dana, niti duže od jedne godine.

Propise o načinu provođenja mjera iz stava 1. ovog člana donijeće Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, u roku od 60 (šezdeset) dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 15.

Zaštitna mjera obaveznog psihosocijalnog tretmana može se izreći nasilniku u porodici, radi otklanjanja nasilničkog ponašanja nasilnika ili ako postoji opasnost da bi nasilnik mogao ponoviti nasilje prema licima iz člana 5. ovog zakona.

Mjera iz stava 1. ovog člana može trajati do prestanka razloga zbog kojeg je određena, ali ne može trajati duže od 2 (dvije) godine.

Propise o načinu provođenja mjera iz stava 1. ovog člana donijeće Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske u roku od 60 (šezdeset) dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 16.

Zaštitnu mjeru obaveznog liječenja od zavisnosti sud će izreći nasilniku koje je nasilje počinilo pod uticajem zavisnosti od alkohola, opojnih droga ili drugih psihotropnih supstanci, ako postoji opasnost da će se nasilje ponoviti.

Mjere iz stava 1. ovog člana određuju se u trajanju koje ne može biti kraće od 30 (trideset) dana, niti duže od dvije godine.

Propise o načinu i mjestu sprovođenja mjera iz člana 15. i ovog člana donijeće Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite u roku od 60 (šezdeset) dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 17.

Zaštitne mjere izriče sud prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta žrtve nasilja člana porodice, prema kojem je nasilje izvršeno u vrijeme podnošenja zahtjeva za izricanje zaštitnih mjera.

Član 18.

Zaštitne mjere mogu se izreći na zahtjev lica izloženog nasilju, odnosno njegovog punomoćnika, ili na zahtjev policije, tužilaštva, centra za socijalni rad, vladinih i nevladinih organizacija ili po službenoj dužnosti.

Zaštitna mjera iz člana 12. ovog zakona izriče se po službenoj dužnosti.

Zaštitne mjere iz članova 11. do 16. ovog zakona, izriču se u trajanju koje ne može biti kraće od 30 (trideset) dana, niti duže od 2 (dvije) godine, računajući od dana pravosnažnosti rješenja o prekršaju, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 19.

Prilikom izricanja bilo koje zaštitne mjere sud će voditi računa o svrsi i težini izrečene mjere, njenoj efikasnosti, a po potrebi tu mjeru može zamjeniti drugom zaštitnom mjerom.

Rješenje o izrečenoj zaštitnoj mjeri sud je dužan odmah da dostavi, kako organu starateljstva na čijoj teritoriji ima prebivalište, odnosno boravište, članu porodice prema kome je nasilje izvršeno, tako i organu starateljstva na čijoj teritoriji ima prebivalište, odnosno boravište člana porodice prema kome je mjera zaštite određena.

Organ starateljstva, subjekti zaštite iz člana 3. ovog zakona, dužni su voditi evidenciju o izrečenim zaštitnim mjerama u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova u Bosni i Hercegovini, kako o licima prema kojima je nasilje izvršeno, tako i o licima prema kojima je određena mjera zaštite, pratiti izvršenje, izvještavati sud o izvršenju mjere, predložiti prekid ili produženje ili zamjenu mjere drugom mjerom.

Nadležni organ starateljstva dužan je dostaviti sudu izvještaj o izvršenju zaštitne mjere najkasnije u roku od 6 (šest) mjeseci, a po potrebi i ranije.

Ako ocijeni da je neophodno da se žrtva od nasilja u porodici, bez odlaganja zaštiti, sud će izreći odgovarajuću zaštitnu mjeru, kao samostalnu prekršajnu sankciju, po saslušanju nasilnika, ne čekajući okončanje krivičnog postupka.

Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana dozvoljena je žalba u roku od 3 (tri) dana.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Rješenjem o izricanju zaštitne mjere se utvrđuje trajanje zaštitne mjere koja je izrečena nasilniku i čije trajanje počinje teći od dana pravosnažnosti rješenja, s tim da se u trajanje mjera uračunava vrijeme koje je proteklo, ako je mjera bila izrečena po hitnom postupku.

Član 20.

Novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 300 KM, kazniće se za prekršaj nasilnik koji izvrši radnju nasilja iz člana 6. stav 2. ovog zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 1.500 KM, kazniće se za prekršaj nasilnik koji ponovi radnju nasilja iz člana 6. ovog zakona.

Novčanom kaznom od najmanje 300 KM do 1.500 KM, kazniće se za prekršaj punoljetni član porodice koji izvrši radnju nasilja u porodici iz stava 1. ovog člana u prisustvu djeteta ili maloljetnog lica.

Novčanom kaznom od najmanje 500 KM do 1.500 KM, kazniće se za prekršaj punoljetni član u porodici koji ponovi radnju nasilja u porodici u prisustvu djeteta ili maloljetnog lica.

Novčanom kaznom od najmanje 600 KM do 1.500 KM, kazniće se za prekršaj nasilnik iz stava 1. člana 5. ovog zakona, ako izvrši radnju nasilja na štetu djeteta ili maloljetnog lica.

Novčanom kaznom u iznosu od 800 KM do 1.800 KM, kazniće se za prekršaj službeno lice koje ne prijavi policiji da su počinjene radnje nasilja u porodici iz člana 6. stav 2. ovog zakona.

Član 21.

U svim slučajevima kada lice kome je izrečena novčana kazna istu ne plati, u skladu sa članom 20. ovog zakona, ista će se zamjeniti zaštitnom mjerom iz člana 9. stav 1. tačka 7. ovog zakona. Propise o ustanovama, uslovima i načinu izvršenja ove mjere donije Ministarstvo pravde Republike Srpske u roku od 60 (šezdeset) dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 22.

Nasilnik koji u porodici izvrši nasilje, dužno je da postupi u skladu sa izrečenom zaštitnom mjerom.

Novčanom kaznom od 300 KM do 500 KM, kazniće se za prekršaj lice koje ne postupi prema izrečenoj zaštitnoj mjeri.

Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana dozvoljena je žalba u roku od 3 (tri) dana od dana prijema rješenja, a žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Član 23.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske", a primjenjivaće se od 01.01.2006. godine.

Broj:01- 812/05

Datum:21. decembar 2005. godine

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Dušan Stojičić